

"Idi pa i ti čini tako" **(I): Ti si to meni** **učinio**

Društvene potrebe, građanska prava i dužnosti, međunarodni odnosi, razgovori i političko djelovanje pozivaju kršćane, djecu jednoga Oca, da budu "aktivno, slobodno i odgovorno prisutni u javnom životu" (Sv. Josemaria).

21.02.2023.

Kršćani znaju da smo dio velike obitelji Božje djece. Naš najdublji

identitet, onaj djece Božje, čini nas braćom i sestrama svim muškarcima i ženama stvorenima na sliku Božju. Ipak, i više smo nego svjesni da naši bratski odnosi nisu laki. Zbog istočnog grijeha naši međusobni odnosi obilježeni su ranom prvog grijeha. To uništava sklad u ljudskim međuodnosima, kao i odnos čovječanstva s kreacijom. (1) Još od prve braće koja su spomenuta u Bibliji, Kajina i Abela, i ubojstva starijega, oduvijek je bilo obiteljskih razmirica: Ezav i Jakov svađali su se zbog prava prvorodenca, Josipa su izdala starija braća, Mojsije je patio zbog Arona i Mirjam...

Evandjelja nam također pokazuju braću i sestre među ljudima koji su bliski Isusu: Petar i Andrija, Jakov i Ivan, te Marija, Marta i Lazar. I tamo pronalazimo konflikte među braćom i sestrama. Prisutni su u pričama koje Isus priča svojim slušateljima (kad se razvratni sin iz prispodobe

vratio i njegov otac priredio slavlje, stariji brat se razbjesnio i odbio ući u kuću (Lk 15, 28) i u ljudima koji ga okružuju (*Učitelju, reci mome bratu da podijeli sa mnom baštinu (Lk 12, 13); Gospodine, zar ne mariš što me sestra samu ostavila posluživati? Reci joj dakle da mi pomogne. (Lk 10, 40).* Međutim, Isus je ljudskim odnosima dao novu dimenziju: *Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste! (Mt 25, 40).* Postavši jedan od nas, identificira se s najslabijima među našom braćom, s onima koji najviše pate, s onima koji trpe nepravdu. Kršćani ne mogu ostati ravnodušni na druge jer u svakome od njih vidimo nešto više od sebi jednakog; vidimo samog Krista. "Moramo prepoznati Krista u svakoj od ovih osoba i u svakoj od njih trebamo prepoznati Isusa kao našeg brata. Čineći tako, bit će nam lakše služiti im velikodušno, pozorno, nježno, s

mirom i radošću," (2) inzistira sv. Josemaria.

Prva zapovijed

Papa Franjo, komentirajući prispodobu o dobrom Samaritancu, ističe da proizlazi iz pradavnog problema: "Nedugo nakon stvaranja svijeta i čovjeka, Biblija se bavi problemom ljudskih odnosa. Kain ubija svog brata Abela i onda čuje Boga kako pita: *Gdje ti je brat Abel?* (Post 4, 9). Njegov odgovor je onaj koji često upućujemo i sami sebi: *Zar sam ja čuvar brata svoga?*(*ibid.*)

Samim pitanjem koje postavlja, Bog ne ostavlja mjesta determinizmu ili fatalizmu kao opravdanju naše vlastite ravnodušnosti. Naprotiv, ohrabruje nas da stvorimo drugačiju kulturu, u kojoj rješavamo konflikte i brinemo se jedni o drugima." (3)

Da se nas pita, vjerojatno bismo rekli da se trudimo vidjeti Krista u nepoznatim ljudima. No, odvojenost

od naše braće i sestara može se dogoditi suptilno, u svakodnevnim situacijama. Možda kritiziramo političare koji nam se ne sviđaju čim ih vidimo na vijestima, ne vjerujemo onima koji izgledaju i ponašaju se drugačije, preziremo ljude iz drugih društveno-ekonomskih sfera, te se svađamo oko sporta ili odgoja djece. Možda čak osuđujemo druge kršćane jer (ispravno ili neispravno) ne mislimo da se ponašaju kao kršćani.

Ne smijemo zaboraviti da nam Isus govori prispodobu o dobrom Samaritancu kad učitelj zakona, želeći se opravdati nakon pitanja o vječnom životu, pita *Tko je moj bližnji?* Njegovi slušatelji već su znali odgovor na to pitanje jer je bilo u Tori: *Ljubi Gospodina Boga svojega iz svega srca svoga, i svom dušom svojom, i svom snagom svojom, i svim umom svojim; i svoga bližnjega kao sebe samoga (Lk 10, 27; cf. Deut 6, 4 i Lev 19, 18).* Isus ide korak dalje kad

daje zapovijedi: *To je najveća i prva zapovijed. Druga, ovoj slična: Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga. O tim dvjema zapovijedima visi sav Zakon i Proroci. (Mt 22, 38-40).* Na kraju prispodobe, kada učitelj prepozna je da je ispravan stav onoga koji je iskazao milosrđe prema ranjenom čovjeku, Isus mu kaže: *Idi, i ti čini tako.*

Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga

U Novom Zavjetu, dakle, nema sumnje o tome što su Isusovi sljedbenici pozvani činiti. *Čuli ste da je rečeno starima: Ne ubij! Tko ubije, bit će podvrgnut sudu. A ja vam kažem: Svaki koji se srdi na brata svoga, bit će podvrgnut sudu. A tko bratu rekne 'Glupane!', bit će podvrgnut Vijeću. A tko reče 'Luđače!', bit će podvrgnut ognju paklenomu (Mt 5, 21-22).* Godinama nakon ovog učenja Ivan je poticao prve kršćane

da žive bratsko milosrđe kao neizostavan dio ljubavi prema Bogu: *Rekne li tko: "Ljubim Boga", a mrzi brata svog, lažac je. Jer tko ne ljubi svoga brata kojega vidi, Boga kojega ne vidi ne može ljubiti. (1. Iv 4, 20).*

Želimo uistinu "vidjeti" naše bližnje, kao što sv. Ivan kaže, prepoznajući Krista u njima, posebice u onima koji pate. Ponekad smo mi oni koji pate i koji su osjetljivi, a ponekad druge vidimo kako pate: beskućnika pored kojeg redovito prolazimo na ulici, kolegu koji trpi diskriminaciju po etičkoj ili rasnoj osnovi, poznanika s degenerativnom bolešću ili problemima s kretanjem koji život čine iznimno teškim, žene čiji su profesionalni ili obrazovni putevi blokirani samo zato što su žene, mlade ljude koji idu na nastavu znajući da nemaju resurse koji im trebaju kako bi dovršili studij, prijatelje ovisnike o pornografiji, kockanju ili drogama...te ratove,

glad, epidemije i prirodne katastrofe koji utječu na tolike ljude.

Ljudsko dostojanstvo i kršćanska odgovornost

Tijekom stoljeća, kršćanske vrijednosti širile su se društvom i civilizirale ga. Postepeno smo naučili prepoznati da drugi imaju dostojanstvo, da zaslužuju da se s njima ophodimo s poštovanjem, te da imaju jednaka prava kao i mi. Filozofija, sociologija i pravo, uz mnoge druge discipline, istražuju vrijednost ljudskog života i kako ju zaštititi, individualno i kolektivno. Napredak u inženjerstvu, gospodarstvu i medicini poboljšao je uvjete života za većinu svjetske populacije, no novi izazovi neprestano izviru i mnogo toga se još treba učiniti.

Ljudi često optužuju kršćane za propovijedanje evanđeoskih načela i izbjegavanje javnog djelovanja ili

korištenje vjere kao bijega od odgovornosti. Kao da je molitva isto što pasivnost, a nada u vječni život odvajanje od svijeta i zaboravljanje na one koji nas trebaju. "Vjera ima neopisivu moć inspiriranja i stjecanja poštovanja prema drugima jer vjernici spoznaju da Bog voli svakog čovjeka i ženu bezgraničnom ljubavlju i 'stoga donosi beskrajno dostojanstvo' cijelom čovječanstvu. Također vjerujemo da je Krist prolio svoju krv za svakog od nas i da nitko nije van opsega Njegove univerzalne ljubavi. Razmatramo li o izvoru te ljubavi koja je sam život trojedinog Boga, pronalazimo u zajedništvu tri božanske osobe postanak i savršen uzor cjelokupnog života u društvu."

(4)

Svijet kao naslijeđe

Prelat Opusa Dei često nas ohrabruje da doživljavamo čitav svijet i sve što sadrži kao nešto što je zaista naše,

kao što je naučavao sv. Pavao: *bio svijet, ili život, ili smrt, ili sadašnje, ili buduće: sve je vaše, vi Kristovi, a Krist Božji* (1 Kor 3, 22-23).

“Suočavajući se s ovom stvarnošću – sve je vaše – radujemo se tuđim radostima; uživamo u svim dobrim stvarima koje nas okružuju i uključujemo se u izazove našeg vremena. U isto vrijeme, duboko suosjećamo sa situacijom u svijetu, posebice s tužnom stvarnošću rata i drugih situacija velikih potreba i patnje s kojom su toliki ljudi suočeni, a najviše oni najslabiji.” (5)

Bog nam je dao svijet kao naslijeđe (cf. Psalam 2:8) i na nama je da ga transformiramo. Nismo odabrali ni vrijeme ni mjesto u kojem živimo, no okolnosti koje nas snađu su ono što Bog koristi kako bi nam pomogao da ostvarimo ono što nam pruža.

Kao kršćani, želimo srca nalik Kristovom, srca koja osjećaju tuđe

potrebe kao vlastite i dovode nas do toga da sukladno tome djelujemo. To je Božji dar: "Ispunite srca vjernika i zapalite ih vatrom svoje ljubavi," (6) molimo Duha Svetoga, za sebe i cijelu Crkvu. U isto vrijeme, "djela su ljubav, ne slatke riječi," a kršćani koji su posvećeni Božjoj ljubavi neizbježno su kršćani koji aktivno nastoje transformirati društvo, nastojeći prilagoditi ga Božjoj logici i ljubavi prema čovječanstvu.

Osoban i odgovoran

Ova obveza pokazuje se prije svega kroz stalnu, goruću molitvu: bratsko inzistiranje ljudi koji mole za nešto dobro za svoje najdraže. "U molitvi bismo također trebali iznijeti pred Boga naš trud, patnje u određenim situacijama, danima, svakodnevno obećanje da ćemo Ga slijediti, biti kršćani, kao i težinu zla koju vidimo u sebi i oko nas, kako bi nam On dao nadu i omogućio da osjetimo Njegovu

blizinu te nam osvijetlio put života.”
(7)

Uz obvezu prikazivanja Bogu svih naših potreba, transformiranja svijeta kako bismo ga učinili humanijim i božanskim, te prikazivanja istine, dobrote i ljepote Božjeg plama za našu sreću to je također i dužnost pravde. Kršćani, radeći s drugima, zazivaju svu kreativnost ljubavi u pronalaženju novih načina kako približiti poruku Kristovog Evanđelja našoj stvarnosti, okolnostima, ovdje i sada.

To se može učiniti na više načina, ovisno o karakteru svakog mjesta, vremena i osobe, kao i o našim obiteljskim i profesionalnim prilikama te našim političkim, gospodarskim i društvenim sklonostima. “Sve naime stvari već time što su stvorene,” naučava Crkva, “imaju svoju konzistenciju, istinu, dobrotu, vlastite zakone i

ustrojstvo; to čovjek mora poštovati tako da pojedinim znanostima ili umijećima prizna njihove vlastite metode," (8) i "Svi kršćani trebaju u političkoj zajednici postati svjesni svog posebnog poziva; oni naime trebaju dati primjer razvijajući u sebi svijest dužnosti i zalaganja za opće dobro. " (9)

Postoji toliko načina na koje možemo činiti dobro. Crkva ohrabruje svoju djecu da djeluju slobodno i mnogo, bez nametanja ijedne posebne škole mišljenja. Inspirirani istim idealima, kršćani se mogu ujediniti u društvene ili vjerske organizacije ili – češće – raditi u javnim ili privatnim inicijativama koje su nastale s ciljem poboljšanja društva i nisu pod vodstvom katoličkih institucija.

Ljubav "daje pravi smisao osobnom odnosu s Bogom i bližnjim; to je načelo ne samo mikro-odnosa (s prijateljima, članovima obitelji ili

unutar malih skupina), već i makro-odnosa (društvenih, gospodarskih i političkih).” (10)

To je razlog zašto svaka osoba treba pronaći načine kako doprinijeti rješavanju društvenih problema oko nas. Sv. Josemaria je ohrabrivao ljude s kojima je razgovarao da budu odgovorni građani, sposobni transformirati društvo i poboljšati ga kroz svoj rad. “Djeco moja, svaki od nas radi na osoban i odgovoran način.” (11)

Male geste mogu učiniti puno dobra. Malo po malo, one oblikuju naš stav prema drugima. Roditelj koji pronađe vremena poslušati svojeg adolescenta olakšava otvorenost dijalogu sa suvremenom kulturom. Dijete koje uči biti pažljivo i privrženo svojim starijim djedu i baki otkriva vrijednost krhkosti i osjetljivosti. Kolega koji se odbija uključiti u razgovore na poslu koji

kritiziraju ili kleveću ljude koji nisu prisutni njeguje kulturu poštovanja i povjerenja. Ponekad je naša sposobnost transformiranja ukorijenjena u naše obrazovanje ili društveni položaj. Na poslu ili preko društvenih i političkih djelatnosti utječemo na zakone koji olakšavaju obiteljima pristup potrebnim resursima, odriču se zlouporabe, mita i korupcije, krajnjih praksi koje odvajaju određene ljude, i slično. Doktori, članovi sabora, direktori i novinari mogu dobro obavljati svoj posao bez da "upadnu u probleme", ali također mogu izabrati "zakomplicirati svoje živote" i svojim radom doprinijeti izgradnji poštenijeg svijeta.

Socijalni nauk Crkve u dijalogu sa svijetom

Crkva proglašava moralna načela u društvenim sferama kad su ugrožena temeljna prava ljudske osobe ili spas

duša. (12) Isus ju je ustanovio da se donosi poruka spasenja svim ljudima i ne može stati postrani, besposleno. Od 19. stoljeća nadalje, kako bi pomogla da kršćani djeluju pravedno u novim ekonomskim, političkim i društvenim sistemima, Crkva je ustanovila parametre kako bi održala poruku Evanđelja usred svih tih promjena. Iz ovog razloga, Kompendij socijalnog nauka Crkve sadrži neka vodeća pravila.

Pravilo općeg dobra potvrđuje potrebu za "uvjetima društvenog života koji skupinama ili pojedincima omogućuju ostvarenje vlastita savršenstva." (13) Načelo pravedne raspodjele dobara podsjeća nas da "bi čovječanstvo sve što je stvoreno trebalo dijeliti pravedno vođeni načelom pravednosti smekšanog ljubavlju." (14) Načelo supsidijarnosti tvrdi da "sva društva višeg reda moraju usvojiti stav pomaganja ("subsidium") – dakle,

potpore, promocije, razvoja – poštujući društva nižeg reda” (15) kako bi se brinuli o “obitelji, skupinama, udrugama, lokalnim teritorijalnim vlastima; (...) i za skup gospodarskih, društvenih, kulturnih, sportskih, rekreacijskih, profesionalnih i političkih izričaja kojima ljudi spontanu pridaju važnosti i koji im omogućuju da postignu djelotvoran društveni napredak.” (16)

Načelo sudjelovanja proizlazi iz načela supsidijarnosti i “izraženo je poglavito u nizu aktivnosti pomoću kojih građanin (...) doprinosi kulturnom, gospodarskom, političkom i društvenom životu građanske zajednice kojoj pripada. Sudjelovanje je dužnost koju svi savjesno ispunjavamo, s odgovornošću, imajući u vidu opće dobro.” (17) Konačno, načelo solidarnosti “zahtijeva da današnji muškarci i žene gaje veću svijest da

su oni dužnici društvu kojeg su postali dijelom. (...) Sličan dug treba se prepoznati u različitim oblicima društvene interakcije.” (18)

Ova načela pomažu nam shvatiti da su mnoge uspješne društvene inicijative koje nas okružuju utemeljene na zajedničkim vrijednostima. Proučavanje i obznanjivanje tih vrijednosti prilika je za zajednički rad s našim sugrađanima i za izgradnju pravednijeg društva.

Istina, sloboda, pravda i ljubav

Načela crkvene doktrine temelje se na četiri temeljne vrijednosti: istina, sloboda, pravda i ljubav.

Ljubav prema bližnjem trebala bi biti pogon kršćanskog života, osobno i društveno. “Crkva ne smije samo objavljivati svijetu, već i pružiti svijetu ljubav i istinu.” (19) Globalna kriza posljednjih godina pokazala

nam je sljedeće: oni koji pate sjedinjeni su u solidarnosti. Obitelji se sastaju kad je netko koga vole bolestan, a susjedi počinju više razgovarati kad su primorani provesti više vremena kod kuće. No, mi možemo izabrati ovakav stav i kad nismo primorani okolnostima: Znam li imena ljudi u svojoj zgradi, ili u najdaljoj kući u svom gradu? Jesam li pričao s njima, pokazao interes za njihove probleme, trudio se biti im blizu?

Ono što se čine kao male geste ljubaznosti ili znakovi pažnje mogu zapravo odražavati Božju ljubav prema svakoj osobi: "Ljubav, koja se prelijeva malim gestama zajedničke brige također je građanska i politička, i osjeća se u svakoj radnji koja nastoji izgraditi bolji svijet. Iz ovog razloga, ljubav se iskazuje ne samo u bliskim i intimnim odnosima, već i u makro-odnosima: društvenim, gospodarskim i političkim." (20)

Dosljedno kršćansko jedinstvo života dovodi ga do djelovanja s ljubavlju na svakoj razini, u stvarima koje ga dotiču direktno ili onima koje se čine dalekima.

S poštovanjem prema svima, te cijeneći dobrotu osobe više nego njene ideje ili mišljenje, kršćani mogu djelovati u raznim problemima: djelujemo kreativno i odgovorno, bez naglašavanja svoje osobne privrženosti Crkvi. "Kao kršćani, uživate potpunu slobodu, s posljedičnom osobnom odgovornošću, da sudjelujete onako kako vam se čini ispravno po političkim, društvenim i kulturnim pitanjima." (21)

"Ako milosrdno ljubimo druge, onda smo prije svega milosrdni prema njima. Pravda ne samo da nije strana ljubavi, ne samo da nije alternativni ili paralelni put ljubavi: pravda je neodvojiva od ljubavi, i njoj

svojstvena. Pravda je primarni put ljubavi.” (22) Vrijedi i obratno: borba za dobro uvijek će se voditi s razumijevanjem i poštovanjem. Ne bi bilo smisleno tražiti pravdu tvrdim srcem ili se radovati nečemu objektivno lošem samo zato što potvrđuje naša osobna uvjerenja.

Kada kršćanin vidi da ljudi trpe posljedice nemoralnih djela, stila života ili pak da se popravljaju, obraćaju Bogu i počinju novi način života, jedini moguć odgovor je razumijevanje prožeto ljubavlju. Mi pratimo druge; ne možemo nikada gledati na druge sa samodopadnošću. Baš kao što Crkva razgovara s ljudima iz ljubavi, tako i mi, u svijetu, nastojimo otvoreno razgovarati sa svima, pokušavajući uključiti svakoga bez da se zatvaramo pred idejama koje doživljavamo kao prijetnje, pozdravljajući različita gledišta i učeći od drugih.

Božje obećanje

Kršćanska obveza da ljube svoje bližnje počinje, kao sve naše obveze, s Božjom ljubavlju za čovječanstvo. On je taj koji preobraća srca i obnavlja svijet: "Ljubav i pravda nisu samo društvene, već i duhovne radnje, koje se postižu u svjetlu Duha Svetoga." (23)

Znamo da ne možemo postići savršenu pravdu na zemlji, te gledamo naprijed prema pravdi vječnoga života. To nas nikada ne dovodi do zanemarivanja naših zemaljskih dužnosti, međutim, zato što znamo da vječni život ovisi o našoj borbi da živimo Isusovo "ti si to meni učinio" ovdje na zemlji. Nadamo se da ćemo transformirati svijet jer nam je sam Isus dao obećanje: *Blago gladnima i žednima pravednosti: oni će se nasititi!* (Mt 5, 6).

[1] KKC, 400.

[2] Sv. Josemaría, *Pismo* #3, 31.

[3] Papa Franjo, *Fratelli tutti*, 57.

[4] *Ibid*, 85.

[5] Fernando Ocáriz, *Pismo* 19.III.2020, 7.

[6] Aleluja, slavlje Pedesetnice (ciklus B).

[7] Papa Benedikt XVI, Opća audijencija, 1-II-2012.

[8] Drugi vatikanski koncil, *Gaudium et Spes*, 36.

[9] *Ibid*, 75.

[10] Papa Benedikt XVI, *Caritas in veritate*, 2.

[11] Sv. Josemaría, *Pismo* #3, 37.

[12] KKC, 2032; 2420.

[13] *Kompendij socijalne doktrine Crkve*, 186.

[14] usp. *ibid*, 171.

[15] *Ibid*, 186.

[16] *Ibid*, 185.

[17] *Ibid*, 189.

[18] *Ibid*, 195.

[19] Papa Benedikt XVI, Opća audijencija, 25-IV-2012.

[20] Papa Franjo, *Fratelli tutti*, 181.

[21] Sv. Josemaría, *Prijatelji Božji*, 11.

[22] Papa Benedikt XVI, *Caritas in veritate*, 6.

[23] Papa Benedikt XVI, Opća audijencija, 25-IV-2012.

Teresa Gómez

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/idi-pa-i-ti-
cini-tako-i-ti-si-to-meni-ucinio/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/idi-pa-i-ti-cini-tako-i-ti-si-to-meni-ucinio/)
(7.08.2025.)